

Complexnummer: 529053

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 21
F 033 421 77 99
E info@cultureelerfgoed.nl

Complexnaam

't Haveke

Aantal complexonderdelen

7

Monumentnummers van complexonderdelen

529054, 529055, 529056, 529057,
529058, 529059, 529060

Woonplaats

Eefde

Gemeente

Lochem

Provincie

Gelderland

Hoofdadres van hoofdobject

Zutphenseweg 113, 7211 EC Eefde

Complexomschrijving

Complexomschrijving

In omvang en structuur gaaf bewaard gebleven historisch buitenplaatscomplex 't Haveke, bestaande uit: HOOFDGEBOUW ('t Haveke) (1), HISTORISCHE TUIN- EN PARKAANLEG (2), CHAUFFEURSWONING (3), TENNISHUISJE (4), PRIEEL (5), MOESTUINMUUR (6) en HEK (7) In 1473 komt het voor het eerst voor in het Leenactenboek van Gelre als 'dat goet ter Havick', in 1481 'hoffstede thoe Angeren' genoemd. Bekend is dat er ter plaatse steeds een gebouw heeft gestaan, maar over uiterlijk en omvang in de loop der eeuwen is vrijwel niets bekend. Pas op de kadastrale minuut uit 1830 staat een huis afgebeeld op L-vormige plattegrond met een kleine aanbouw aan de noordoostzijde. Vanaf de Zutphenseweg loopt een rechte laan op het huis aan. In 1832 wordt het een 'lustplaatsje' genoemd. In 1841 werd Christoffel ten Hoopen eigenaar. Diens schoonzoon mr. F.G. Nieuwenhuys liet omstreeks 1860 het oude huis afbreken en een nieuw huis en een koetshuis bouwen in een parkaanleg met bosschages en open gedeeltes, een vijver en een moestuin. De rechte oprijlaan vanaf de Zutphenseweg kreeg een gebogen beloop. In een beschrijving uit 1863 staat te lezen: '...het Havick afgebroken, een nieuw huis met koetshuis in de plaats en alles na de laatste smaak met wandeling en vijver aangelegd, een stal met vier mooie schimmels (...) en elegante rijtuigen....'. Op de topografische kaart van 1865 (gewijzigd 1908) is het nieuwe complex te zien: twee opstallen ter weerszijde van de laan: het huis en het koetshuis in een landschappelijk park. Het goed werd daarna verscheidene malen verkocht. De opeenvolgende eigenaren breidden het huis uit en veranderden het park. In 1906 is tussen het hoofdgebouw en het koetshuis een gedeelte tot stand gekomen voor

het personeel en een aangebouwde schuur onder wolfdak, waardoor de plattegrond een grillig beloop kreeg. Omstreeks 1930 wordt ten noorden van het huis een chauffeurswoning gebouwd met garage. Nadien is de achterzijde van het huis veranderd. De schuur werd na WO II afgebroken, een aanbouw aan de achterkant werd met een verdieping verhoogd en een 'traptorentje' met WC's werd toegevoegd. In de jaren vijftig van de twintigste eeuw heeft het huis aan de buiten- én de binnenzijde aanmerkelijke veranderingen ondergaan. Aan de achterzijde kwam een aanbouw onder plat dak tot stand waarin een salon werd ondergebracht. In het inwendige werd de hal vergroot ten koste van een salon en de trap naar boven veranderd. Ramen, deuren en betimmeringen werden gewijzigd en schouwen van elders werden ingebracht. In 1999 is het koetshuis uitgebrand en herbouwd. Ook het terrein rond het huis onderging een verandering. Van 1916-1917 dateert een drietal ontwerpen van de hand van tuinarchitect L. Springer voor de inrichting van de moestuin, een bloemparterre bij het huis en een overzicht van het terrein waar de wijzigingen staan ingetekend. In zijn ontwerp combineerde Springer nut (wei- en bouwland en moestuinen) met sier (geometrische tuinen en landschappelijke park). De aanleg is sedertdien vrijwel onveranderd gebleven. Alleen de bloemparterre ten zuiden van het huis is er niet meer.

Omgrenzing

De omgrenzing van het complex alsmede de situering van de complexonderdelen staan op de bij de bescherming behorende kaart aangegeven.

Waardering HISTORISCH BUITENPLAATSCOMPLEX 't Haveke van cultuurhistorisch, tuinhistorisch en stedenbouwkundig belang:

- wegens de ouderdom
- wegens de ontwikkelingsgeschiedenis van het complex
- wegens de samenhang van de verschillende onderdelen
- wegens de tuin- en parkaanleg in gemengde stijl naar ontwerp van L. A. Springer
- als een van de in de 19de eeuw ontwikkelde buitenplaatsen rond Zutphen

Monumentnummer*: 529054

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 30 juli 2007
Kadaster deel/nr: 52696/95

Complexnummer

529053

Complexnaam

't Haveke

*Woonplaats**

Eefde

*Gemeente**

Lochem

*Provincie**

Gelderland

*Straat**

Zutphenseweg

*Nr**

113

*Toev.**

*Postcode**

7211 EC

*Woonplaats**

Eefde

Situering

Locatie

*Kadastrale gemeente**

Gorssele

*Sectie**

C

*Kad. object**

Appartement

Grondperceel

4495

*Rijksmonumentomschrijving***

Omschrijving onderdeel 1. Hoofdgebouw ('t Haveke)

Huis op samengestelde plattegrond met wit gepleisterde muren op grijze plint onder schilddaken en lessenaardaken. Het huis bestaat uit drie delen: een woonhuis uit omstreeks 1860 aan de zuidkant, een tussenlid uit het begin van de 20ste eeuw en een koetshuis uit omstreeks 1860. Op de scheiding van hoofdgebouw en tussenlid staat op het dak een ijzeren klokkenstoel met luidklok. Het woonhuis staat op een samengestelde plattegrond en telt twee bouwlagen en een kapverdieping. Aan de zuidzijde een aangebouwde veranda. Gootlijsten op klossen. Dakkapellen met fronton. De naar de weg toegewende voorgevel van het huis is vijf traveeën breed. Zeer vlakke lisenen suggereren een risaliet aan de geveluiteinden. De twee rechter roedeversters zijn kleiner en zitten hoger in de voorgevel (wijziging ca 1950). In de linker zijgevel bevindt zich de ingang (ca 1950) onder een geprofileerde rondboog met kapiteeltjes ter hoogte van het kalf. Bovenlicht met straalsgewijze roedeverdeling. Bordes van vier treden. Boven de deur op de verdieping een venster, links vier zeshoekige vensters met natuursteenomlijsting ter verlichting van het trappenhuis (ca 1950). De rechterzijgevel bevat een deur met zij- en bovenlichten op de begane grond en drie vensters op de verdieping. Tegen de rechterzijgevel staat een deels open veranda met Toscaanse zuilen die op de hoeken gedrieën zijn gebundeld. In de korte zijden gekoppelde zesruitsvensters. De twee maal verspringende achtergevel heeft vensters van verschillende vormgeving, alsmede een aanbouw van een bouwlaag onder plat dak met brede deuren met rondboog bovenlicht (omstreeks 1950). In het inwendige bevindt zich aan de linkerkant de ingang met vestibule, hal en trappenhuis. De huidige indeling, waarbij een salon bij de hal is getrokken dateert van 1950. Het tegen de linkerzijgevel liggende trappenhuis wordt door middel van vier zeszijdige vensters met glas-in-lood vulling verlicht. De scheiding tussen hal en voormalige salon is door middel van bogen op

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

zuilen met dobbelsteenkapitelen aangegeven. Dezelfde zuilen zijn toegepast op het trapbordes halverwege. De beide overige vertrekken op de begane grond zijn als salon in gebruik. De schouwen in 17de- en 18de-eeuwse vormen zijn van elders ingebracht. De lage aanbouw aan de achterzijde (1950) die met twee deuren met waaiervormige roeden in het bovenlicht opent naar de tuin, bevat een salon. Decoratie van plafond en schouw in vroeg 18de-eeuwse vormen. Vrijwel het gehele huis heeft kelders voorzien van troggewelven op ijzeren balkjes. Het tussenlid is een bouwlaag hoog en ligt onder een zadeldak met gesmoorde pannen. Hoge getoogde vensters. Het heeft een dienstingang en bevat dienstvertrekken als een bodenkamer, linnenkamer met WC voor het personeel, keuken met schouw en zadelkamer. De aanbouw aan de achterzijde is als natte keuken (bijkeuken) in gebruik. Op de verdieping de slaapkamers. Dit deel heeft een eigen trappensysteem, waarmee men de kelder van het tussengedeelte, maar ook de zolder van het woonhuis kon bereiken. Het tussengedeelte is onderkelderd met kelders met troggewelven. Daar aan vast gebouwd is het koetshuis, een gebouw op vrijwel vierkante plattegrond onder omlopend schilddak met gesmoorde pannen. Aan de zuid- en de noordkant is een hoge getoogde toegang als doorrit voor de rijtuigen. De verdieping is als woning in gebruik.

Waardering HOOFDGEBOUW 't Haveke met bediendeafdeling en koetshuis, behorend tot de historische buitenplaats 't Haveke, van cultuurhistorisch belang

- wegens de ouderdom
- wegens de herkenbare 19de- en 20ste-eeuwse bouwfases
- wegens de structuur, waarbij hoofdbewoning en bediendevertrekken van elkaar gescheiden zijn
- als middelpunt van de tuin- en parkaanleg
- als een van de overgebleven 19de-eeuwse lustverblijven rond de stad Zutphen

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Kasteel, buitenplaats

Functie

Landhuis

Monumentnummer*: 529055

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 30 juli 2007
Kadaster deel/nr: 52696/95

Complexnummer

529053

Complexnaam

't Haveke

Woonplaats*

Eefde

Gemeente*

Lochem

Provincie*

Gelderland

Straat*

Zutphenseweg

Nr*

113

Toev.*

Postcode*

7211 EC

Woonplaats*

Eefde

Situering

Bij

Locatie

Kadastrale gemeente*

Gorssel

Gorssel

Sectie*

C

C

Kad. object*

Appartement

Grondperceel

4494

4495

Rijksmonumentomschrijving**

Omschrijving onderdeel 2. Historische tuin- en parkaanleg

De aanleg rond het huis is een ontwerp van de tuinarchitect L. A. Springer uit 1916-1917. Hij maakte gebruik van de situatie ter plaatse: een landschapspark met moestuincomplex en schiep daar een aanleg in gemengde stijl. Bij het huis overwegend in formele stijl; verder van het huis weg versterkte hij de landschappelijke aanleg waarbij hij de bestaande bouw- en weilanden incorporeerde. Om te beginnen legde hij ten oosten van het huis een ovale bloemparterre aan, van waaruit straalsgewijs lanen uitwaaierden, met als hoofdelement een oost-west lopende beukenlaan. Afgezien van de bloemparterre is deze structuur goed bewaard gebleven. Ten zuiden van de beukenlaan versterkte Springer het bestaande, reliëfrijke landschappelijke park door de aanleg van gebogen paden rond open gazons en dichte wandelbosjes, begeleid met boomgroepen en heesters. In het landschapspark situeerde hij een deels ommuurde, deels omhaagde moestuin met koude bakken en een te verwarmen kas. Het merendeel hiervan is bewaard gebleven. Eveneens in het landschapspark maakte hij een 'koepel' aan een van de gebogen lanen met een zicht op het huis. De koepel zelf is verplaatst (zie hiervoor onderdeel 5), het fundament is nog aanwezig. Direct ten noorden van de beukenlaan kwamen een dieper liggende tennisbaan met huisje en een croquetveld. De structuur van beide is nog steeds aanwezig. Het huisje is verplaatst tot bij het huis (zie hiervoor onderdeel 4). Ten noorden en oosten van het huis kwam een deels ommuurde moestuin met elkaar kruisende rechte lanen, een omhaagde boomgaard en een geometrisch aangelegde tuin met halfronde beëindiging met plantvakken. Rond de hele plaats legde hij deels langs de kronkelende Eefsche beek een wandeling aan begeleid door

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

boomgroepen en heesters met wisselende uitzichten op het huis. Een kleine halve maanvormige vijver ligt bij de wandeling langs de Eefsche beek aan de oostkant. Door deels 'natuurlijke' afscheidingen als de Eefsche beek en de spoorlijn en de afscheiding met een haag en hek langs de Schoolstraat en de Zutphenseweg heeft de buitenplaats een besloten karakter. De enige twee doorzichten die Springer vanuit het huis naar buiten schiep liepen in zuidwestelijke richting over het gazon richting Zutphenseweg. Deze zijn dichtgezet.

Waardering PARK- EN TUINAANLEG behorend tot de historische buitenplaats 't Haveke van algemeen cultuur- en tuinhistorisch belang wegens:

- de gaafheid
- de ouderdom
- de plaats van het ontwerp in gemengde stijl in de Nederlandse tuingeschiedenis
- de plaats in het oeuvre van L. A. Springer
- de bewuste combinatie van geometrische en landschappelijke elementen met nutsgronden als wei- en bouwlanden binnen de historische buitenplaats

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Tuin, park en plantsoen

Functie

Historische aanleg

Monumentnummer*: 529056

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 30 juli 2007
Kadaster deel/nr: 52696/95

Complexnummer

529053

Complexnaam

't Haveke

*Woonplaats**

Eefde

*Gemeente**

Lochem

*Provincie**

Gelderland

*Straat**

Zutphenseweg

*Nr**

113

*Toev.**

*Postcode**

7211 EC

*Woonplaats**

Eefde

Situering

Bij

Locatie

*Kadastrale gemeente**

Gorssel

*Sectie**

C

*Kad. object**

Appartement

Grondperceel

4495

*Rijksmonumentomschrijving***

Omschrijving onderdeel 3. Chauffeurswoning

Garage met bovenwoning, gebouw in het eerste kwart van de 20ste eeuw als chauffeurswoning bij 't Haveke. Bakstenen gebouw op rechthoekige plattegrond van een begane grond en een bovenverdieping onder schilddak. Aan de voorzijde is de baksteen wit geschilderd. Ver overstekende goot op korbelen. In de naar het huis toegewende gevel een hoge getoogde deur die toegang biedt tot de garage en twee roedevensters terzijde. Aan weerszijden twee lage aanbouwen waarin een schuur en opslagmogelijkheid. Een houten toegangstrap aan de linkerkant leidt op tot de woning op de verdieping. In de garage een wasplaats met pomp. De kelder van de chauffeurswoning is van buitenaf toegankelijk.

Waardering CHAUFFEURSWONING behorend tot de historische buitenplaats 't Haveke van belang

- wegens de ouderdom
- wegens het type
- wegens de functionele en visuele relatie met de overige onderdelen van de buitenplaats

Hoofdcategorie

Woningen en woningbouwcomplexen

Subcategorie

Dienstwoning(K)

Functie

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 529057

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 30 juli 2007
Kadaster deel/nr: 52696/95

Complexnummer

529053

Complexnaam

't Haveke

*Woonplaats**

Eefde

*Gemeente**

Lochem

*Provincie**

Gelderland

*Straat**

Zutphenseweg

*Nr**

113

*Toev.**

*Postcode**

7211 EC

*Woonplaats**

Eefde

Situering

Bij

Locatie

*Kadastrale gemeente**

Gorssel

*Sectie**

C

*Kad. object**

Appartement

Grondperceel

4495

*Rijksmonumentomschrijving***

Omschrijving onderdeel 4. Tennishuisje

In de tuin staat een houten TENNISHUISJE onder schilddak met tuile du Nordpannen. Het huisje stamt uit het begin van de 20ste eeuw en staat op de kaart van Springer aangegeven bij het tennisveld aan de Beukenlaan. De voorzijde is open met een brede toegang in het midden en twee smallere openingen met een laag houten hek ernaast. De zijkanten zijn gesloten en bevatten een venster. In het midden van de achterwand kastdeuren met panelen en glasvensters.

Waardering TENNISHUISJE behorend tot de historische buitenplaats 't Haveke van belang

- wegens de ouderdom
- wegens het type
- wegens de visuele en functioneel-ruimtelijke relatie met de overige onderdelen van de buitenplaats

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Bijgebouwen kastelen enz.

Functie

Bijgebouw

Monumentnummer*: 529058

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 30 juli 2007
Kadaster deel/nr: 52696/95

Complexnummer

529053

Complexnaam

't Haveke

*Woonplaats**

Eefde

*Gemeente**

Lochem

*Provincie**

Gelderland

*Straat**

Zutphenseweg

*Nr**

113

*Toev.**

*Postcode**

7211 EC

*Woonplaats**

Eefde

Situering

Bij

Locatie

*Kadastrale gemeente**

Gorssel

*Sectie**

C

*Kad. object**

Appartement

Grondperceel

4495

*Rijksmonumentomschrijving***

Omschrijving onderdeel 5. Prieel

In het landschappelijke park staat een ijzeren prieel in de vorm van een tienzijdige koepel met ingezwenkt tentdak, bekroond door een opengewerkte bol. Het onderstuk bestaat uit dichte ijzeren platen. Daarboven eenvoudig ijzeren roosterwerk. Het prieel is aan een kant open. De koepel is verplaatst. Het ronde fundament ligt iets ten noorden daarvan (zie hiervoor onderdeel 2).

Waardering PRIEEL behorend tot de historische buitenplaats 't Haveke van belang

- wegens de ouderdom
- wegens het type
- wegens de visuele en functioneel-ruimtelijke relatie met de overige onderdelen van de buitenplaats

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Tuin, park en plantsoen

Functie

Priëel

Monumentnummer*: 529059

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 30 juli 2007
Kadaster deel/nr: 52696/95

Complexnummer

529053

Complexnaam

't Haveke

*Woonplaats**

Eefde

*Gemeente**

Lochem

*Provincie**

Gelderland

*Straat**

Zutphenseweg

*Nr**

113

*Toev.**

*Postcode**

7211 EC

*Woonplaats**

Eefde

Situering

Bij

Locatie

*Kadastrale gemeente**

Gorssel

*Sectie**

C

*Kad. object**

Appartement

Grondperceel

4495

*Rijksmonumentomschrijving***

Omschrijving onderdeel 6. Moestuinmuur met aardappelkelder

De ten noordoosten van het huis gelegen moestuin is aan twee zijden met een tussen pijlers gemetselde MUUR (XXa) omgeven. In beide zijden een getoogde opening. Tegen de buitenzijde van het noordelijk deel een half in de grond verzonken AARDAPPELKELDER.

Waardering MOESTUINMUUR MET AARDAPPELKELDER behorend tot de historische buitenplaats 't Haveke van belang

- wegens de ouderdom
- wegens het type
- wegens de functionele en visuele relatie met de overige onderdelen van de buitenplaats

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Tuin, park en plantsoen

Functie

Tuinmuur

Monumentnummer*: 529060

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 30 juli 2007
Kadaster deel/nr: 52696/95

Complexnummer

529053

Complexnaam

't Haveke

*Woonplaats**

Eefde

*Gemeente**

Lochem

*Provincie**

Gelderland

*Straat**

Zutphenseweg

*Nr**

113

*Toev.**

*Postcode**

7211 EC

*Woonplaats**

Eefde

Situering

Bij

Locatie

*Kadastrale gemeente**

Gorssel

*Sectie**

C

*Kad. object**

Appartement

Grondperceel

4495

*Rijksmonumentomschrijving***

Omschrijving onderdeel 7. Hek

Ter afsluiting van het terrein langs de Zutphenseweg en de Schoolstraat dient een ijzeren spijlen HEK (XIX) tussen vierkante hekstijlen met ingesnoerde beëindiging. De toegangsvleugels dragen de naam 'HAV' en 'EKE' (later toegevoegd).

HEK behorend tot de historische buitenplaats 't Haveke van belang

- wegens de ouderdom
- wegens het type
- wegens de functionele en visuele relatie met de overige onderdelen van de buitenplaats

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Tuin, park en plantsoen

Functie

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument